

Akademisk uddannelse og kirkelig virkelighed¹

Ph.d.-studerende ved Vrije universitet, Amsterdam Michael Agerbo Mørch

Resumé

Artiklen undersøger påstanden "Kirken er afhængig af akademiet, akademiet er afhængig af kirken". Den vice versa-tankegang skyldes, (1) at kirkens tro har et kognitivt indhold, som hele tiden skal tilegnes og udlægges. I den forstand er enhver kristen uundgåeligt teolog. Og det skyldes, (2) at menneskets iboende syndighed frister os til gudløs rationalisme, som må holdes i ave af kirkens bekendelse, discipelskab, mission og tilbedelse. Artiklen er et bud på, hvordan både akademi og kirke sikrer sin egenart og integritet, uden at den nødvendige forbindelse mellem de to splittes.

Introduktion

Denne artikel sigter på det normative spørgsmål: *hvad bør forbindelsen mellem akademiet og kirken være?* Den centrale påstand er, at de to instansers velbefindende afgøres af, hvorledes de influerer hinanden. I deres bedste versioner er de interdependente. De er adskilte, men ikke afskårede. Dermed er det også fra starten klargjort, at der er væsentlige forhold, som udelades i denne sammenhæng, kategorisk opsummeret som: forholdet til omverden. Det vil sige, at jeg ikke diskuterer fagteologiens rolle i forhold til offentlig debat og oplysning², ligesom jeg ikke diskuterer kirkens rolle i det offentlige, pluralistiske rum.³ Jeg diskuterer heller ikke fagteologiens missionsteologiske forpligtelse⁴ eller konkrete praktisk-teologiske spørgsmål (homiletiske, didaktiske, sjælesørgeriske, diakonale m.m.).⁵

Men de to instanser har ikke samme karakter af selvfølgelighed. For mange er det en intuition, at kirken er der, mens akademisk teologi skal argumentere for sin eksistensberettigelse. Jesus grundlagde kirken, men han grundlagde ikke akademiet. Tertullians gamle diktum, at Jerusalem intet har med Athen at skaffe, kan stå som overskrift for det uafklarede forhold, der igennem hele kirkens historie har været mellem læg og lærd. Når det anstrengte forhold bliver klart, ender teologernes tale om emnet hurtigt som en apologi for fagteologien. Et lidt desperat "I har brug for os". Som fagteologisk tekst er denne artikel interesseret i at begrunde fagteologiens bidrag til kirkens ve og vel. Men det omvendte forhold har altså også interessen her: hvad kirkegængeren kan og skal forvente af fagteologen.

I det følgende vil jeg først give et forsvar for fagteologien til de dannede blandt dens foragtere. Det er nemlig ikke kun blandt læge, men af og til også blandt uddannede teologer, at skepsis for fagteologiens berettigelse næres. Dernæst vil jeg argumentere for, at kirken er afhængig af akademiet og vice versa, heriblandt komme med bud på de to instansers egne styrker og svagheder,

¹ Artiklen er en bearbejdet udgave af semesterforelæsningen ved Fjellhaug International University College Denmark (FIUC-DK) d. 14.08.2018

² Se David Ford, *The Future of Christian Theology* (Oxford: Wiley Blackwell, 2011) eller Gavin D'Costa, *Theology in the Public Square* (Oxford: Blackwell Publishing, 2005) for gode bidrag.

³ Se Jeppe Bach Nikolajsen, *Kirkens rolle i et pluralistisk samfund* (Fredericia: Kolon, 2017)

⁴ Se Woodberry et. al., *Missiological Education for the 21st Century* (Maryknoll: Orbis, 1996)

⁵ Se Hans Raun Iversen, *Ny Praktisk Teologi* (København: Eksistensen, 2018)

inden jeg slutteligt argumenterer for vigtigheden af at fastholde kirken og akademiet i gensidig afhængighed.

I. Et forsvar for fagteologi

Der gives både eksegetiske, dogmatiske og kirkehistoriske argumenter for fagteologiens berettigelse.

I.I. Eksegetisk

Tager vi udgangspunkt i den hebraiske bibel, så er mennesket situeret i verden og bestemt som *imago Dei* (1 Mos 1,26). Den bibelske antropologi centrerer sig om påstanden, at mennesket adskiller sig væsentligt fra dyrene ved at være bærere af gudsbilledet.⁶ Gudsbilledligheden gør ikke mennesket guddommeligt, men tilsyneladende er der væsentlige træk ved Guds væsen, som går igen i mennesket, fx evnen til at kommunikere, danne relationer, respondere emotionelt, lægge planer osv. I 1 Sam 2,3 siger Hanna i sin bøn: "... Herren er en Gud, der ved alt". Men den hebraiske tekst lyder *יְיָ אֱלֹהֵינוּ יָדוּעַ*, og derfor har ESV også en mere præcis oversættelse, der lyder "The Lord is a God of knowledge".⁷ At ligne Gud er også at kunne noget kognitivt. Det underbygges af Esajas, når paradistilstanden skal beskrives. Her lyder det "Ingen volder ondt eller ødelæggelse på hele mit hellige bjerg; for landet er fyldt med kundskab om Herren, som vandet dækker havets bund" (Es 11,9). At være skabt i Guds billede er både nu og i saligheden at være "af viden". At hige efter det evige liv hos Gud er derfor også at forsøge at fylde sig med så meget kundskab om Herren, som det her er muligt.⁸

NT har på dette område kontinuitet, for også her er der vægt på troens kognitive side. I missionsbefalingen understreger Jesus, at apostlene skal gå ud og gøre folk til disciple: "I det *I lærer dem* at holde alt det, som jeg har befaleet jer" (Matt 28,18). Oplæringen er ikke for de udvalgte, men for alle, der ønsker at følge efter Jesus. Allerede her er begrundelsen givet for, hvorfor det er afgørende med forskning og uddannelse: der er nye disciple, der skal oplæres i troen. Tidligere i samme evangelium svarer Jesus på den lovkyndiges spørgsmål om det største bud i loven: "Han sagde til ham: 'Du skal elske Herren din Gud af hele dit hjerte og af hele din sjæl og af hele dit sind'" (Matt 22,37). Grundteksten bruger udtrykket *ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ σου* i det sidste præpositionsled, og *διάνοια* er iflg. BDAG "the faculty of thinking, comprehending, and reasoning". Det danske ord "sind" er lettere arkaisk, hvorfor ESV igen får en klarere forståelse frem med ordet "mind".

Ganske vist er *διάνοια* ikke noget entydigt positivt ord i NT, og særligt Paulus har et kritisk forhold til det udøbte sind, der går sine egne veje væk fra Gud (Ef 2,3; 4,8; Kol 1,21). Men det er ikke et totalfjendskab mod kundskaben, som vi møder hos Paulus, for når mennesker bliver disciple, bliver også det mentale apparat en væsentlig del af gudsdyrkelsen: "Vi nedbryder tankebygninger og alt, som trodsigt rejser sig mod kundskaben om Gud, vi gør enhver tanke til en lydige fange hos Kristus..." (2 Kor 10,4-5). Derfor er det også hos Paulus en central del af gudsdyrkelsen at vokse i erkendelse og indsigt om Herren (fx Fil 1,9; Kol 1,10; 2,2-3). For Jesus som

⁶ Gijsbert van den Brink, *Reformed Theology and Evolutionary Theory* (Grand Rapids: Eerdmans, under udgivelse)

⁷ Alle andre steder undersætter DO92 *יָדוּעַ* med "kundskab". Se Job 36,4; Es 11,9. 28,9; Jer 3,15.

⁸ Her argumenteres der ikke for en gnostisk lære om frelse gennem oplysning, men det bibelteologiske grundsyn, at troen også har et kognitivt indhold.

for Paulus kan $\delta\acute{\iota}\alpha\nu\omicron\iota\alpha$ både bruges til at ære og vanære Gud, hvorfor man må vurdere $\delta\acute{\iota}\alpha\nu\omicron\iota\alpha$ ud fra kontekst og konsekvens.

Eksegetisk eller bibelteologisk er der altså mandat for at sige, at menneskets bestræbelse på at forstå troens væsen og genstand er en legitim udfoldelse af discipelskabet.

I.II. Dogmatisk

Den dogmatiske teologi har som sin bestræbelse af systematisere troen. Fra et dogmatisk synspunkt er det afgørende i denne forbindelse, at gudsforståelsen giver os grund til at beskæftige os grundigt med teologien, fordi Gud har åbenbaret sig! Vi er ikke overladt til abstrakte og spekulative overvejelser, for Gud har selv givet sig til kende for os i Jesus af Nazareth og i de bibelske skrifter. Jesus som et *locus* for gudsåbenbaringen beskrives i Johannesprologen (Joh 1,1-18). Og de bibelske skrifers egenart som bærere af gudsåbenbaring ses fx i 2 Tim 3,14-17, hvor det berømmeligt lyder: ”Men du, bliv ved det, du har lært og er blevet overbevist om! Du kender dem, du har lært det af, og fra barnsben kender du De hellige Skrifter, der kan give dig visdom til frelse ved troen på Kristus Jesus. Ethvert skrift er indblæst af Gud og nyttigt til undervisning, til bevis, til vejledning og til opdragelse i retfærdighed, så at det menneske, som hører Gud til, kan blive fuldvoksen, udrustet til al god gerning.” Vi kan ikke længere sætte os på skråningen nord for Genesaret Sø og høre Mesteren selv eksegere Moseloven, men vi har adgang til de samme data via apostlenes tekster, der er inspireret af Helligånden og derfor ligeså levende og virkningsfulde, som var de talt fra Jesu mund til vores ører. Den erkendelse er fagteologiens berettigelse. Den tillidsfulde tro på, at Gud er til stede i Ordet, gør den intense og grundige teologi til en forpligtelse for kirken.

I.III. Kirkehistorisk

Som verdenshistorien har gået sin gang, er uddannelse kun blevet mere afgørende. Det gælder mere partikulært også i kirkestridigheder. Renæssancen så et væld af fremvoksende discipliner indenfor både human- og naturvidenskabelige fag. Da reformationen tog fart, blev de teologiske discipliner også til kirkepolitiske redskaber, for en central del af de teologiske disputer går jo på eksegetisk uenighed, forskelle i dogmatisk vægtlægning og så ikke mindst den nye disciplin, kirkehistorie, som bliver vigtig, når diskussionerne om tolkningernes rod i oldkirken accelerer. Både romerkirken og de reformatoriske teologer mente at være i slægt med oldkirkens ortodoksi, og derfor blev historiske undersøgelser afgørende. Fra et luthersk perspektiv er det også interessant, at Luther mistede tilliden til pavemagten gennem historiske studier, da han ikke kunne få de forskellige normative koncilsudsagn til at harmonere.

I middelalderen blev teologi betegnet ”videnskabernes dronning” (*regina scientiarum*), et udtryk som stammer fra Thomas Aquinas. Ideen var, at teologiens spekulative systemer var kronjuvelen i den menneskelige fornufts udredning af den gudskabte verden. Teologiens hierarkiske status betød mindre for reformatorerne, der dog i stor stil anvendte tekniske færdigheder fra den spirende humanisme (fx filologi). Som vi senere skal se, er det en fare for fagteologien at undgå hovmod overfor kirken, også i den reformatoriske tradition har det være en udfordring at holde teologien som ”kirkens tjener” (*ancilla ecclesiae*).

I.IV. Opsummering

Fagteologien kan begrundes både eksegetisk, dogmatisk og kirkehistorisk. Den er en naturlig udfoldelse af vores gudbilledlighed, og når sindet er blevet fornyet ved omvendelse, står den til disposition for teologiske studier, der er Gud til ære og mennesker til gavn (*theologia regenitorum*).

Troen består som bekendt af mange ting, bl.a. kognitivt indhold.⁹ I den forstand er enhver kristen uundgåeligt en teolog. Som en konsekvens her gives der ikke en kirkelig virkelighed, der er adskilt fra teologien, selvom denne teologi kan være underkendt, implicit, forvrænget, falsk og meget andet. Her er der tale om et uundgåeligt forhold: hvis der er kirke, er der teologi. Men det medfører omvendt ikke, at der ikke kan praktiseres en teologi, der er adskilt fra den kirkelige virkelighed. Her er der snarere tale om et kontinuum, hvor fagteologien i større eller mindre grad har en tilknytning til kirken.

I det følgende vil jeg skitsere, hvordan forholdet som udgangspunkt bliver mest frugtbart.

II. Kirken er afhængig af akademiet

Kirken kan ikke undvære den akademiske teologi af mindst to grunde. Den ene er negativ, den anden er positiv.

Teologien har et negativt opdrag: Den er kirkens selvbesindelse.¹⁰ Teologien evaluerer de meninger og holdninger, som løbende opstår. Det gælder internt i kirken i form af dogmatiske udsagn og holdninger, og det gælder eksternt i form af indvendinger mod troen, der må imødegås med apologetik. Uden en kritisk selvbesindelse vil sværmeri alt få let få plads. Det er derfor, at der historisk altid har været et tilsyn med lokalmenigheder, og det er derfor, at der er synoder på nationalt og internationalt niveau. Den kritiske selvbesindelse er en instans, der imødekommer den naturlige religiøsitet, som også det genfødte menneske bærer med sig.

Selvom evangeliet altid er det samme, er appliceringen og kontekstualiseringen af evangeliet det ikke. Derfor er det strengt påkrævet, at vi både udvikler og evaluerer teologien. Et historisk eksempel er tonatur-læren, der udviklede sig over en rum tid, inden man fandt frem til en formulering, som man fandt i pagt med de bibelske skrifter og som de forskellige teologiske kontekster kunne acceptere.¹¹ Da teologien flyttede fra en jødisk til en græsk kontekst, var dette oversættelsesarbejde nødvendigt. Det oversættelsesarbejde må stadig gøres, for evangeliet møder hele tiden nye spørgsmål, ny modstand og ny nysgerrighed. Kontekstualisering er at bygge bro mellem Bibelens tekster og den nutidige virkelighed, men ikke sådan, mennesker blot hører, hvad de gerne vil høre:

Rather, it is giving people *the Bible's answers*, which they may not at all want to hear, to *questions about life* that people in their particular time and place are asking, *in language and forms* they can comprehend, and *through appeals and arguments* with force they can feel, even if they reject them.¹²

⁹ Gijsbert van den Brink, *Philosophy of Science for Theologians* (Frankfurt am Main: Peter Lang, 2009), 153

¹⁰ Karl Barth, *Dogmatik im Grundriss* (Zürich: Theologischer Verlag Zürich, 7. Udg., 1987), 9-15. Se også Gijsbert van den Brink, *Theology of Science for Theologians* (Frankfurt am Main: Peter Lang, 2009), 156

¹¹ Asger Chr. Højlund, *Men han gav afkald* (Fredericia: Kolon, 2007), 90-92.

¹² Timothy Keller, *Center Church* (Grand Rapids: Zondervan, 2012), 89

Kontekstualiseringen har sit mandat i 1 Kor 9,19-27, hvor Paulus agiterer for en inkarnatorisk livsstil, der er bundet op på evangeliets møde med en given kontekst, alt sammen med sigtet på ”i det mindste at frelse nogen” (v. 22b).

Teologien har også et positivt opdrag: Teologien er troen, der søger og praktiserer forståelse. Først Augustin og siden Anselm understregede teologiens egenart som *fides quarens intellectum*, hvor dels den subjektive tro, dels dens kognitive ambitioner understreges.¹³ Den amerikanske teolog, Kevin Vanhoozer, har udvidet det slagord med tilføjelsen ”faith seeking and performing understanding”,¹⁴ for at understrege den væsentlige indsigt, at selvom troens kognitive side er vigtig, så må den ikke isoleres. Det kognitive indhold skal også stræbe efter at blive omsat til praktiseret discipelskab.

Der gives også et smallere, pastoralt opdrag, hvor teologiens rolle er at hjælpe forkyndelsens pædagogik. Som Regin Prenter formulerede det: ”Dogmets funktion er at give til forkyndelsen den klarhed, det har modtaget fra den hellige Skrift”.¹⁵ Her kommer Prenters gæld til Barth til udtryk. Barth, der jo sagde: ”Vi driver teologi, fordi der skal prædikes på søndag”. Evangeliet skal konstant tilegnes og udlægges, og det kræver et grundigt arbejde med skriften, som historisk har vist sig at foregå bedst i akademisk sammenhæng (hvilket i parentes bemærket ikke partout er lig med en universitær sammenhæng al den stund, at megen vigtig forskning fandt sted inden det moderne forskningsuniversitet blev knæsat med Humboldt-universitetets grundlæggelse i 1811. Også den dag i dag foregår en del vigtig forskning også udenfor universitetet, fx af virksomheder, privatfinansierede læringsanstalter, tænketanke m.m.).

Her kunne det indvendes, at vi lutheranere bekender os til *sola scriptura*, skriften alene og derfor ikke vil have fedtet egenrådig teologi ind i det hele. Men *sola scriptura* betyder ikke, at skriften er alene, *solo scriptura*.¹⁶ Vi nøjes nemlig aldrig med Bibelen! Og det gør de i øvrigt heller ikke i Skriften selv. De skriftlærde udlægger (Neh 8), Jesus forklarer (Mark 4,34), Paulus samtaler (ApG 20,7), Filip underviser (ApG 8) osv. Selvom enhver kristen er teolog, betyder det ikke, at han kan fremsætte *ex cathedra*-normative udsagn. Enhver kristen er teolog, som står til regnskab overfor Gud og menigheden med sin teologi og derfor må være villig til at lytte, forklare, korrigere og – ikke mindst – tie. ”Det berøanske princip” gælder i enhver forstand, at skriften skal granskes, så vi ser, om det forholder sig, som vi er blevet undervist (ApG 17,11).

Opsummering

Faren for kirken er i denne sammenhæng, at der er en tendens til sværmeri, hvis teologien bliver underkendt. Derfor må teologien fortsat være kirkens kritiske selvbesindelse.

Omvendt er styrken, at evangeliets *telos* jo er kirken. Kirken er Kristi krop, den vi indlemmes i ved dåb og tro. Derfor er og bør teologien være kirkens tjener og ikke sin egen herre.

¹³ Citeret fra Regin Prenter, *Guds virkelighed: Anselm af Canterbury Proslogion oversat og udlagt som en indføring i teologien* (Fredericia: Udvalget for Konvent for Kirke og Theologi, 1982), 10.

¹⁴ Udtrykket anvendes i foredraget ”Gospel Theater: Rehearsing, Improvising, Performing” holdt ved Southeastern Baptist Theological Seminary i 2009. Min kursivering.

Foredraget kan ses her: <https://www.youtube.com/watch?v=VreirDFL5Og>

Foredraget bygger på *The Drama of Doctrine* (Louisville: Westminster John Knox Press, 2005).

¹⁵ Regin Prenter, *Skabelse og genløsning*, bd. 1 ”Prolegomena”, (København: G.E.C. Gads Forlag, 1951), 16

¹⁶ Kevin Vanhoozer, *Biblical Authority after Babel*, (Grand Rapids: Brazos Press, 2016), 120-121.

III. Akademiet er afhængig af kirken

Som jeg nævnte indledningsvist, så fornemmer de fleste intuitivt, hvad der også gælder teologisk: akademiet er underlagt kirken. Hvis akademisk teologi glemmer sit remtræk til kirken, så skæres forbindelsen til virkeligheden også over. Eller mere fyndigt: en teologi, der ikke har hverdagen for øje, har heller ikke evigheden for øje. Eller med en omskrivning af Kierkegaard: ”teologien har undergået evighedens forandring og er blevet praktisk!”. Ligesom Paulus kan understrege overfor menigheden i Kolossæ, at lavpraktisk, mellem menneskelig kærlighed kan have sin rod i håbet om himlene (Kol 1,3-5), sådan må også fagteologien se sit virke i lyset af evigheden. Hvis det er rigtigt, hvad der ofte er blevet hævdet, at troen altid er på vej mod almenreligiøsitet, og vi derfor kontinuerligt har brug for at høre evangeliet forkyndt, så er fagteologiens pendant, at den altid er på vej mod religionsfilosofien, hvor spekulativ teologi erstatter åbenbaringsteologien. Derfor er remtrækket til kirken og besindelsen på evigheden vigtige korrektiver til den faglige teologi.

Vi har efterhånden lært, at akademiet er ikke forudsætningsløst. Derfor må 2 Kor 10,5 også gælde for fagteologien. Som eksegeten Craig Keener skriver:

Paul offers an uncomfortable example for scholars and preachers alike, not by offering a cheap anti-intellectualism but by demanding that we evaluate our own intellectual milieu critically in light of the cross.¹⁷

Fagteologisk arbejde foregår ikke i et vakuum, men er en integreret del af disciplens liv.¹⁸ Netop derfor må det kritisk evalueres i lyset af korset.

Det væsentligste kriterium for en akademisk teologi er derfor, om den er tro mod evangeliet og mod Guds dobbelte åbenbaring i Jesus af Nazaret og Bibelen. Naturligvis kan man producere kedelig eller uinspireret teologi, der i sit indhold er sandt og korrekt, så troen er ikke en fribillet til lad tænkning. Men også for en fagteolog gælder alvorsordet, at det intet hjælper at vinde hele verden, hvis man må bøde med sin sjæl (Matt 16,26). Vi har altid med Gud at gøre, også når vi driver teologi.

Men et andet væsentligt kriterium for fagteologien er, om den er kirkelig. Eller måske bedre: om den er relevant.¹⁹ Ikke i nogen snæver, pragmatisk forstand. Men om den ser sig selv som en tjener for kirken og derfor beskæftiger sig med emner, der er vigtige for kirkens liv og virke. Den engelske teolog, John Webster, skrev flere gange om nysgerrigheden som gudløshed. Det kan virke overraskende. Men pointen er, at når man er teolog, så er man ikke fri til at beskæftige sig med hvad som helst. En teologs opgave og kald er at beskæftige sig med den treenige Gud og alt andet i relation til ham. Ikke mere, ikke mindre. En teolog er derfor ikke kun ansvarlig for de svar, han giver, men også for de spørgsmål, han stiller.²⁰

¹⁷ Craig Keener, *1-2 Corinthians*, New Cambridge Bible Commentary, (Cambridge: Cambridge University Press, 2005), 31

¹⁸ Walter Kasper, *The Methods of Dogmatic Theology* (New York: Paulist Press, 1969).

¹⁹ Fagteologiens relevans omhandler også evne til at formidle sin relevans. Det er også grunden til, at Bernard Lonergan i sit berømte værk, *Methods in Theology*, kan hævde, at hvis ikke fagteologiens arbejde munder ud i kommunikation af evangeliet til kirken og verden, så har alt arbejdet været spildt, jf. Bernard Lonergan, *Methods in Theology* (Toronto: University of Toronto Press, 2007[1971]), 355

²⁰ Se fx John Webster, ”What Makes Theology Theological?”, *Journal of Analytic Theology* nr. 3 (Maj 2015), 17-28

Faren for akademisk teologi er, at den fortaber sig i rationalisme og spekulation. Menneskets syndighed kommer til udtryk på mange måder, men indenfor akademiet er det særligt disse to begreber, som indfanger udfordringen. *Rationalisme* er her lidt karikeret forstået som den ideologi, der tror sig selv i stand til at gennemskue livets sammensætning via det menneskelige intellekt. At se Gud uafgrænset i kortene. At forklare Guds mysterier restløst. *Spekulation* er den spidsfindige teologi, der ikke vil nøjes med, hvad vi er blevet givet i Åbenbaringen, men beskæftiger sig med emner, der egentlig ligger udenfor vores område. Den gode teologi har derfor altid en målestok for sit arbejde, som er kirkens liv og virke. Men den har også en afgrænsende demarkationslinje, som hedder Bibelen og bekendelsesskrifterne. Desuden kan det tilføjes, at det har en ganske præventiv effekt imod spekulativ, rationalistisk teologi at tage personligt del i kirkens liv og tilbedelse.

En teolog, som jeg ellers generelt mangler affinitet til, skriver:

Theology, as a function of the church, must serve the needs of the church. A theological system is supposed to satisfy two basic needs: the statement of the truth of the Christian message and the interpretation of this truth for every new generation. Theology moves back and forth between two poles, the eternal truth of its foundation and the temporal situation in which the eternal truth must be received.²¹

Det er vigtigt at forstå denne vekselvirkning, som Tillich beskriver. Vi bevæger os frem og tilbage mellem kirke og akademi, fordi de er interdependente. Ideelt set er det en spiralbevægelse, hvor både kirke og akademi løbende bliver beriget af interaktionen. En væsentlig forudsætning for det er, at der overhovedet er interaktion.

Opsummering

For fagteologien er faren, at den har en indbygget tendens til rationalisme og spekulation. At den vil mere, end den er blevet givet. Dens styrke er, at når den forlader sig på *sola scriptura* (*norma normans*) og bekendelserne (*norma normata*), så er den en gudgiven gave til kirken, der kan bringe glæde, velsignelse, indsigt og håb.

IV. Konklusion: Hvad Gud har sammenføjet, må hverken kirken eller universitetet adskille

Måske er der få, der begræder, at akademi og kirke flere steder er adskilt. Men det burde de, for sådan var de ikke tiltænkt. Akademiet er ikke kun for præsterne, det er ikke alene et væksthus for kirkens lederskab, men også et arnested for den almindelige discipels teologiske refleksion. Den refleksion, som er uundgåelig, og som vi derfor må tage seriøst. Det er, hvad pædagogerne kalder ”ansvar for egen læring”. Akademiet skal derfor fastholde kirkernes teologiske bevidsthed og hjælpe enhver troende til at blive en bedre teolog. Omvendt skal kirken fastholde akademiet på dens kirkelige herkomst og forpligtelse, så fagteologerne bliver bedre teologer. Vice versa.

Regin Prenter var et eksempel på en mand, der både havde en fod plantet i kirken og akademiet. I *Skabelse og genløsning* skitserer han ortodoksiens distinktion mellem ”theologia acroamatica” og ”theologia popularis”, dvs. mellem den akademiske og folkelige teologi, og skriver

²¹ Paul Tillich, *Systematic Theology*, vol. 1 (Chicago: University of Chicago Press, 1973), 3

så at “denne forskel er ikke en kvalitetsforskel, men en kvantitetsforskel”.²² Fagteologiens berettigelse er netop, at forkyndelsen skal sikres den størst mulige ”saglighed, grundighed, og kritik”.²³

Den kristne Gud er ikke en Gud for døde, men for levende (Mark 12,27). En levende tro i relation til den levende Gud er også en reflekteret tro. Og en levende teologi i relation til den levende Gud er en praksisnær teologi.

²² Regin Prenter, *Skabelse og genløsning*, bd. 1 ”Prolegomena”, (København: G.E.C. Gads Forlag, 1951), 141

²³ Ibid.